

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Kohtukoosseis	Eesistuja Margo Klaar, liikmed, Ülle Jänes ja Urmas Reinola
Otsuse tegemise aeg ja koht	08.07.2008, Tallinn
Tsiviilasja number	2-05-17529
Tsiviilasi	Oleg Gogini hagi Juri Badmajevi, Oksana Golikova, Artur Granströmi, Juri Grilli, Zoja Ivanishkina, Antonina Ivashkova, Ljubov Karofeldi, Valentina Kissili, Svetlana Kubekina, Tatjana Kutšinskaja, Inna Lankina, Arvo Liivamägi, Maret Maisto, Valentina Markelova, Valentina Mihno, Galina Nikitina, Jelena Nikitina, Tamara Nikolajeva, Larissa Plehhova, Margarita Prokopova, Niina Russanova, Jelena Mesevrya, Irina Štšukina, Hilleri Treisalti, Signe Vahti ja Irina Votintseva vastu ebaõigete ja au teotavate andmete ümberlükkamiseks ja mittevaralise kahju hüvitamiseks
Vaidlustatud kohtulahend	Harju Maakohtu 28.09.2007 otsus
Kohtuistungi toimumise aeg	19.06.2008
RESOLUTSIOON	Jätta Harju Maakohtu 28.09.2007 otsus muutmata ja apellatsioonkaebus rahuldamata.
Kohtukulude jaotus	Välja mõista 9 500 krooni Oleg Gogini kasuks solidaarselt Juri Badmajevilt, Oksana Golikovalt, Juri Grillilt, Zoja Ivanishkinalt, Antonina Ivashkovalt, Ljubov Karofeldilt, Valentina Kissililt, Svetlana Kubekinalt, Tatjana Kutšinskajalt, Inna Lankinalt, Arvo Liivamägilt, Maret Maistolt, Valentina Markelovalt, Valentina Mihnolt, Galina Nikitinalt, Jelena Nikitinalt, Tamara Nikolajevalt, Larissa Plehhovalt, Margarita Prokopovalt, Niina Russanovalt, Jelena Mesevryalt, Irina Štšukinalt, Hilleri Treisaltilt, Signe Vahtilt ja Irina Votintsevalt.

Hageja nõue ja põhjendused

Aprillis 2004.a ilmunud Loksa Linnavalitsuse ametliku väljaande „Loksa Elu“ 15. numbris avaldati artikkel „O. Gogin ja tema intriigid“. Artikkel avaldati nii eesti kui vene keeles ja selle autoriteks olid kostjad. Artiklis avaldati hageja kohta ebaõigeid ja tema au teotavaid andmeid.

Ebaõiged ja au teotavad andmed hageja ja tema tegevuse kohta, mille ümberlükkamist hageja nõuab on järgmised:

- 1) eestikeelses artiklis - O. Gogin võttis võistlustele kaasa A. Leesmenti maleklubi õpilased ja esitas need enda õpilaste pähe ja nii läksid ka rahalised auhinnad tema klubile; venekeelses artiklis - Vene kultuurikeskuse maletajate saavutused olid kirjutatud O.Gogini poolt klubi Olympic maletajate arvele;
- 2) eestikeelses artiklis - O. Gogin nõuab 85 000 krooni oma pojale;
- 3) eestikeelses artiklis - vene kooli planeerib O. Gogin üldse sulgeda, planeerides siia tervisekeskuse üht osa, õpilased aga viiakse üle Loksa I Keskkooli õhtusesse vahetusse, jättes nad ilma huviringidest ja lisaainetest; venekeelses artiklis - tegelikult Gogin planeerib sulgeda vene kooli ja kasutada seda hoonet tervisekeskuse jaoks;
- 4) venekeelses artiklis - Gogin hääletas logopeedi lasteaias töötamise ja eesti keele tundide läbiviimise vastu, samuti õpetajate palgatõstmise vastu;
- 5) venekeelses artiklis - O. Gogin kasutas valimistel sööta ... saada hääli kingituste eest on vähemalt ebaeetiline;
- 6) venekeelses artiklis - O. Gogini sõnul on Loksa elanikud vähekultuurised.
- 7) venekeelses artiklis - Gogin lollitab inimesi levitades valeinformatsiooni, mis on vastupidine linnakogu istungite protokollides fikseerituga;

Samas artiklis on antud ebakohaseid väärtushinnanguid, mis on hagejale põhjustanud moraalset kahju. Sellised väärtushinnangud on järgmised:

- kas usaldada saab inimest, kes paistab silma lakkamatu agressiivsusega, on valmis alati ründama, ette heitma, solvavaid hinnanguid andma, laimavaid väljamõeldisi ja tõendamatuid süüdistusi esitama, fakte moonutama, sealjuures maha vaikima teatud momente, millest tal ei ole kasulik rääkida?;
- Gogini deviis on lausvalede ja pooltõdede levitamine oma prestiiži tõstmiseks;

Pärast artikli ilmumist muutus Loksa linnaelanike arvamus hagejast tugevalt halvemuse poole. Kuna artikli autoriteks olid kooli direktor ja õpetajad, siis kirjutatu tundus artikli lugejatele usutav. Väljaanne on aga kättesaadav kõigile Loksa linna ja valla elanikele.

Valede andmete ja ebakohaste hinnangute avaldamisega on hagejale põhjustatud hingelisi kannatusi, on teotatud hageja au ja head nime. Pärast artiklist teadasaamist on hageja pidanud ennast oma tuttavate ees õigustama. Avalikes kohtades näidati tema peale näpuga, inimesed tulid juurde, esitasid küsimusi ja süüdistasid ebaeetilisuses. Selline olukord mõjutas perekonna sisekliimat ja põhjustas hagejale pideva stressi. Artiklis toodud iseloomustuse ümberlükkamise eesmärgil tegeles hageja pidevalt eneseanalüüsiga. Tema alaealisele pojale esitati koolis provokatsioonilisi küsimusi.

Hageja taotleb au teotamisest tekkinud mittevaralise kahju hüvitamiseks määrata kohtu äranägemisel õiglase hüvitis, mille palus välja mõista kostjatelt solidaarselt hageja kasuks. Hageja palus kohustada kostjaid avaldama Loksa linna ajalehes „Loksa Elu“ eesti – ja venekeelne artikkel, mis lükkab ümber eelnevas artiklis Oleg Gogini kohta toodud ebaõiged andmed. Otsuse täitmise selguse huvides hageja taotleb kostjate poolt avaldamisele kuuluva artikli teksti kindlaksmääramist.

Kostjate vastuväited

Kostjad hagi ei tunnistanud. Artiklis avaldatud väited on õiged ja vastavad faktilistele asjaoludele.

Väite „O. Gogin võttis võistlustele kaasa A. Leesmenti maleklubi õpilased ja esitas need enda õpilaste pähe ja nii läksid ka rahalised auhinnad tema klubile“ vastavust tegelikkusele tõendab A. Leesmenti maleklubi liikmete nimekiri 01.10.2002, Harjumaa 2001.a male meistrivõistlustel osalejate nimekiri, Harjumaa 2002.a male meistrivõistlustel osalejate nimekiri, väljaande Loksa Klubi Uudised 2002.a oktoobri numbriga ära, 26.10.2002 võistluste protokoll. A. Leesmenti maleringi liikmed V. Solovjov ja I. Paholkov esinesid võistlustel maleklubi Olympic liikmetena ja saavutasid kõrgeid tulemusi, mille eest spordiühing Jõud premeeris hageja maleklubi.

Väide „O. Gogin nõuab 85 000 krooni oma pojale“ kõnesolevas artiklis puudub. Hageja moonutas esitatud informatsiooni ja kiskus ühe lause kontekstist välja. Hagejate mõte oli, et maleklubi „Olympic“ liikmete nimekiri koosneb suures osas „surnud hingedest“, üks vähestest võimekatest on O. Gogini poeg. Miks peab maleklubile eraldatav summa olema võrdne I. Grilli juhitava spordikeskusega, mis on üle kümne aasta kasvatanud vabariiklikul tasemel sportlasi ja saavutab ka praegu häid tulemusi. Kostjad kritiseerisid O. Gogini poolt 83 000 krooni põhjendamatu taotlemist linna eelarvest, sest summa oli võrdne Loksa Rahvaspordiklubi poolt taotletuga. Maleklubi „Olympic“ 01.12.2003 tegevusest osavõtjate nimekirja alusel hageja taotles 2004.a Loksa Linnavalitsuselt 83 000 krooni klubi tegevuse toetamiseks. 39 nimekirjas nimetatust 1/3 klubi tegevusest osa ei võta. Esitatud võistlustel osalejate nimekirjadest nähtub, et klubi liikmetest osalesid kahel võistlusel vaid 9 maletajat. Nimetatud kostjate seisukoht ei ole kahjustanud hageja õigusi. Hageja avaliku elu tegelasena peab oma avalikkuse huvi pälviva tegevuse raames taluma kriitikat enam kui mistahes tavaline isik.

Väidet „tegelikult Gogin planeerib sulgeda vene kooli ja kasutada seda hoonet tervisekeskuse jaoks“ tõendavad kostjad tunnistajate J. Pööri ja V. Lootsmanni ütlustega. Hageja on sellesisulise avalduse välja öelnud 2003.a koalitsiooni läbirääkimistel.

Väite „Gogin hääletas logopeedi lasteaias töötamise ja eesti keele tundide läbiviimise vastu, samuti õpetajate palgatõstmise vastu“ vastavust tegelikkusele tõendab Loksa Linnavalikogu 31.02.2004 istungi protokoll nr 4, millest nähtub kostja vastuhääletamine.

Väite „Gogin lollitab inimesi levitades valeinformatsiooni, mis on vastupidine linnakogu istungite protokollides fikseerituga“ on hageja artikli kontekstist välja rebinud. Artiklis esitatud väiteid ja seisukohti tuleb hinnata kogu artikli kontekstis. Kostjate etteheide hagejale seisneb selles, et hageja väitel on ta pidevalt valutanud südant Loksa linna elanike heaolu ja Loksa linna arengu pärast, kuid samal ajal on ta hääletanud pidevalt vastu otsustele, mis muutnuks linnaelanike elu paremaks. Hageja poolt inimeste lollitamine seisneb selles, et O. Gogin jätab mulje, et tema eesmärgid on midagi sellist, mida need tegelikkuses ei ole. Analüüsitud lause oli artiklis esitatud kokkuvõtva küsimusena, mitte faktiväitena.

Kostjate hinnang „O. Gogini sõnul on Loksa elanikud vähekultuurised“ tuleneb asjaolust, et O. Gogin on korduvalt avalikult väljendanud seisukohta, mille kohaselt Loksa linna elanike hulgas ei ole inimesi, kelle jaoks oleks vaja ehitada kultuurikeskuse juurde 250 kohaline saal. Loksa Klubi Uudised 2002.a augustis ilmunud O. Gogini artiklis väljendas hageja sõnaselgelt, et Loksal pole mure niivõrd selles, et Eesti kultuur surub maha Vene kultuuri, kuivõrd üldises kultuuri puudumises.

Kostjad ei andnud vaidlusaluses artiklis hagejale ebakohaseid väärtushinnanguid. Väljendatud väärtushinnangud on kujunenud hageja käitumise tulemusena. Hageja on endast jätnud mulje kui

isikust, kelle põhitegevuseks on tema vaadetega opositsioonis olevate isikute kritiseerimine ning kohtuvaidluste pidamine. Tegemist ebamõistlikult konfliktse isikuga, kes soovib erimeelsusi lahendada vaid kohtusaalis. Hageja avaldab artikleid, mis on äärmiselt kriitilise ja ründava iseloomuga oma oponentide suhtes. Kuna hageja põhitegevuseks on teiste isikute avalik kritiseerimine äärmiselt ründavates artiklites, peab ta oma tegevusest tulenevalt taluma ka kriitikat tema enda aadressil.

Hageja avaliku elu tegelasena peab taluma oma avalikkuse huvi pälviva tegevuse raames kriitikat enam kui mistahes tavaline isik. Kostjate poolt artiklis väärtushinnangute andmise on tinginud hageja tegevus ja sellest tulenevalt ei saa lugeda avaldatud väärtushinnanguid hageja au teotavaks. Eeltoodust tulenevalt on põhjendamata au teotamisega väidetavalt tekitatud mittevaralise kahju hüvitamise nõue. Hageja ei tõendanud temal kahju olemasolu s.t mistahes mittevaralise kahju tekkimist.

Maakohtu otsuse põhjendused

Harju Maakohus rahuldab hagi osaliselt ja tuvastas, et Loksa Linnavalitsuse väljaandes „Loksa Elu“ 2004.a nr 15 ilmunud artiklis „O. Gogin ja tema intriigid“ on Loksa Vene Gümnaasiumi õpetajad Juri Badmajev, Oksana Golikova, Artur Granström, Juri Grill, Zoja Ivaniškina, Antonina Ivaškova, Ljubov Karofeld, Valentina Kissil, Svetlana Kubekina, Tatjana Kutšinskaja, Inna Lankina, Arvo Liivamägi, Maret Maisto, Valentina Markelova, Valentina Mihno, Galina Nikitina, Jelena Nikitina, Tamara Nikolajeva, Larissa Plehhova, Margarita Prokopova, Niina Russanova, Jelena Mesevrja, Irina Štšukina, Hilleri Treisalt, Signe Vaht ja Irina Votintseva avaldasid ebaõigeid andmeid. Tõele mittevastavad andmed on: „O. Gogin võttis võistlustele kaasa A. Leesmenti maleklubi õpilased, esitas need enda õpilaste pähe ja nii läksid ka rahalised auhinnad tema klubile“ või venekeelses artiklis „Vene kultuurikeskuse maletajate saavutused olid kirjutatud O. Gogini poolt klubi Olympic maletajate arvele“; „O.Gogin peab võimalikuks nõuda 85 000 krooni oma pojale, ühele vähestest võimekatest oma klubis“; „Vene kooli planeerib O.Gogin üldse sulgeda, planeerides siia tervisekeskuse üht osa, õpilased aga viiakse üle Loksa I Keskkooli õhtusesse vahetusse, jättes nad ilma huviringidest ja lisaainetest“ või sama venekeelses artiklis „Tegelikult planeerib O.Gogin sulgeda vene kooli ja kasutada seda hoonet tervisekeskuse jaoks“; „O.Gogin kasutas valimistel sööta ... saada hääli kingituste eest on vähemalt ebaeetiline; „O.Gogini sõnul on Loksa elanikud vähekultuursed“. Kohus kohustas Juri Badmajevit, Oksana Golikovat, Artur Granströmi, Juri Grilli, Zoja Ivaniškinat, Antonina Ivaškovat, Ljubov Karofeldi, Valentina Kissili, Svetlana Kubekinat, Tatjana Kutšinskajat, Inna Lankinat, Arvo Liivamäge, Maret Maistot, Valentina Markelovat, Valentina Mihnot, Galina Nikitinat, Jelena Nikitinat, Tamara Nikolajevat, Larissa Plehhovat, Margarita Prokopovat, Niina Russanovat, Jelena Mesevrjat, Irina Štšukinat, Hilleri Treisaltit, Signe Vahti ja Irina Votintsevat 30 päeva jooksul pärast kohtuotsuse jõustumist avaldama enda kulul kohtuotsuse resolutiivosa p 2 Loksa linnalehes „Loksa Elu“ eesti ja vene keeles samas kohas ja samas formaadis kui oli avaldatud artikkel „O. Gogin ja tema intriigid“ lehe 2004.a nr-s 15. Kohus jättis kohtukulud poolte endi kanda.

Loksa Linnavalitsuse ametliku väljaandena ilmub kord kuus Loksa linnaleht „Loksa Elu“. Ajaleht ilmub nii eesti- kui venekeelsena. Ajalehe 2004.a nr-s 15 ilmus artikkel „O. Gogin ja tema intriigid“. Artiklile kirjutasiid alla 26 Loksa Vene Gümnaasiumi õpetajat, kelle vastu on käesolev hagi esitatud. Artikli eestikeelne ja venekeelne variant ei ole identsed. Kostjate väitel õpetajate palgatõus 2004.a pidi lahenduse leidma linna eelarve kinnitamisega volikogus. Õpetajad said linnavalitsusest teada, et volikogu istungil hääletasiid opositsioonis olevad saadikud s.h O. Gogin eelarve kinnitamise vastu. Nimetatud asjaolu ajendaski artiklit kirjutama.

I Väide „O. Gogin võttis võistlustele kaasa A. Leesmenti maleklubi õpilased, esitas need enda

õpilaste pähe ja nii läksid ka rahalised auhinnad tema klubile“ või venekeelses artiklis „Vene kultuurikeskuse maletajate saavutused olid kirjutatud O. Gogini poolt klubi Olympic maletajate arvele“ - Vaidlust ei ole, et Vladislav Solovjov ja Ivan Paholkov, kes olid A. Leesmenti maleringi nimekirjas, osalesid Harjumaa 2001.a ja 2002.a male meistrivõistlustel hageja juhendatava maleklubi Olympic nime all. Hageja poolt Loksa Klubi teabelehes avaldatud informatsiooni kohaselt koosnes maleklubi Olympic kogu 2002.a eelarve 854 kroonist, mis eraldati spordiühingu Harjumaa Jõud poolt preemiana kõrgete saavutuste eest. Nimetatud rahalisi vahendeid käsitlesid kostjad oma väites rahaliste auhindadena. Hageja esitatud tõenditest (V. Solovjovi ja I. Paholkovi avaldused maleklubi Olympic liikmeks astumiseks 1998.a, maleklubi 2002.a kalenderplaan, V. Solovjovi ema volitus poja osalemiseks MTÜ maleklubi Olympic korraldusel maleturniiril Tšehhis, Czech Open turniiri tulemuste tabel) nähtub, et V. Solovjov ja I. Paholkov olid hageja juhitava maleklubi Olympic liikmed. Kostjad ei suutnud tõendada avaldatud andmete tõelevastavust, mistõttu on kostjad avaldanud ebaõigeid andmeid. Tegemist on hageja mainet kahjustava faktiväitega. Hageja nõue avaldatud andmete ümberlükkamiseks on põhjendatud.

II Väide „O. Gogin peab võimalikuks nõuda 85 000 krooni oma pojale, ühele vähestest võimekatest oma klubis“ - Kostjate esitatud tõendid tõendavad hageja poolt Loksa linna eelarvest maleklubile Olympic raha taotlemist 01.11.2004. Tõendid on asjakohatud, kuna vaidlusalune artikkel ilmus aprillis 2004, s.o enne tõenditel kajastatud raha taotlemist. Kostjad ei tõendanud O. Gogini poolt maleklubile raha taotlemist enne 2004 aprilli. Mõistliku inimese arusaama järgi avaldasid kostjad üldsusele, et O. Gogin nõudis 85 000 krooni oma pojale, kes on maleklubis saavutanud häid tulemusi. Hageja nõustus, et tema poeg Ruslan osales aastate jooksul maleklubi tegevuses, kuid esitas tõendi, mille kohaselt poeg sai täisealiseks 2003.a ega saanud seejärel enam laste ja noorte maleklubi koosseisus võistlustel võistelda. Toetuse taotlemine maleklubile Olympic 2004.a ei oleks saanud olla seotud O. Gogini pojaga. Tegemist on faktiväitega, mis sisaldab ebaõigeid andmeid. Avaldatud väide ei ole hageja au teotav. Kohaliku omavalitsuse eelarvest raha taotlemist ei saa lugeda isiku mainet kahjustavaks tegevuseks, olenemata taotletava summa suurusest ja sihtotstarbest. Kuna tegemist on ebaõigete andmete avaldamisega, on hageja nõue avaldatud andmete ümberlükkamiseks põhjendatud.

III Väide „Vene kooli planeerib O. Gogin üldse sulgeda, planeerides siia tervisekeskuse üht osa, õpilased aga viiakse üle Loksa I Keskkooli õhtusesse vahetusse, jättes nad ilma huviringidest ja lisaainetest“ või sama venekeelses artiklis „Tegelikult planeerib O. Gogin sulgeda vene kooli ja kasutada seda hoonet tervisekeskuse jaoks“ - Kostjad ei esitanud väiteid kinnitavaid tõendeid. Kohtuistungil ülekuulatud tunnistajad J. Pöör ja V. Lootsmann ei kinnitanud, et O. Gogin oleks koalitsiooniläbirääkimistel 2003.a väljendanud soovi Loksa Vene Gümnaasiumi sulgemiseks. Tunnistaja V. Lootsmann väitis, et kuna O. Gogin tegi ettepaneku ehitada varem kooli juurde planeeritud ujula Tervisekeskuse juurde, järeldas ta, et ehk soovib O. Gogin kooli sulgeda. Hiljem avaldas ta sama mõtet Keskerakonna fraktsiooni koosolekul, kust informatsioon ka edasi liikus. Kostjad ei tõendanud hageja kavatsusi õpilaste üleviimiseks Loksa I Keskkooli õhtusesse vahetusse ja koolihoone kavatsavat kasutamist tervisekeskuse jaoks. Tegemist on tõe mittevastavate andmetega ja hageja mainet kahjustava faktiväitega. Hageja nõue avaldatud ebaõigete andmete ümberlükkamiseks on põhjendatud.

IV Väide: „Gogin hääletas logopeedi lasteaias töötamise ja eesti keele tundide läbiviimise vastu, samuti õpetajate palgatõstmise vastu“ - Autorid selgitasid artiklis, et riik eraldas Loksa linna sotsiaalsfääri vajadusteks 283 000 krooni s.o rohkem varem planeeritust, mistõttu tuli muudatused sisse viia senise linna eelarve projekti. Kostjad väitsid artiklis: „O. Gogin, G. Verbov, O. Maslova, I. Ternovskaja, S. Piibemann, V. Fjodorov, A. Kaarmann ja A. Kadatski hääletasid sellele vastu. Samuti hääletati vastu raha eraldamiseks logopeedi ametikoha loomiseks lasteaias ning eesti keele

süvendatud õppe vastu vene lastele. Samuti hääletas opositsioon vastu õpetajate palgatõusule.“ Seega kostjad avaldasid, et linnavolikogu koosolekul hääletasid opositsioonis olevad saadikud (sh hageja) vastu linna sotsiaalsfääri puudutavate küsimuste teatud konkreetsetele lahendusvõimalustele. Tegemist on faktiväitega, mis on suunatud isikute grupi vastu, kuhu hageja kuulus. Antud faktiväide hageja mainet ei kahjusta. Tulenevalt VÕS § 1045 lg 1 p 4 mõttest lasub hagejal kostja avaldatud faktiväidete ebaõigsuse tõendamise koormus. Loksa Linnavolikogu 31.03.2004 protokollidest nähtub, et päevakorras oli Loksa Linna 2004.a eelarve kinnitamine. Opositsioonis olevad ja artiklis loetletud volikogu liikmed otsustasid, et kinnitada tuleb eelarve nende poolt 06.01.2004 esitatud muudatusettepanekutega ja hääletasid vastu koalitsiooni tehtud ettepanekutele ning lahkusid lõpuks volikogu istungilt. Hageja ei esitanud tõendeid, et artiklis loetletud volikogu liikmete esitatud eelarve parandusettepanekud ja volikogu istungilt lahkumine ei takistanud logopeedi ametikoha loomist, eesti keele süvendatud õpet või õpetajate palgatõusu. Nõue avaldatud faktiväidete ümberlükkamiseks on põhjendamata.

V Väide „O. Gogin kasutas valimistel sööta ... saada hääli kingituste eest on vähemalt ebaeetiline” - Tegemist on hageja mainet kahjustava ja au teotava faktiväitega, mille tõelevastavust kostjad ei tõendanud. Hageja nõue avaldatud ebaõigete andmete ümberlükkamiseks on põhjendatud.

VI Väide „O. Gogini sõnul on Loksa elanikud vähekultuursed“ - Artikli lõik, milles väide sisaldus on järgmine: „Hr Gogin arvab, et 250-kohaline saal – s.o luksus tema sõnul meie vähekultuurse elanikkonna jaoks.“ Artikli lõigust järeldeb, nagu oleks O. Gogin väljendanud, et elanikkond on vähekultuurne. Seega on tegemist faktiväitega, mis Loksa elanikkonna hulgas O. Gogini mainet kahjustab. Väite tõendamiseks esitasid kostjad ajalehe „Vesti Loksa Kluba“ 2002 augusti numbris ilmunud artikli, milles lõik „Loksal pole mure niivõrd selles, et Eesti kultuur surub maha Vene kultuuri, kuivõrd üldises kultuuri puudumises“. Kostjad ei tõendanud nimetatud artikli kirjutamist hageja poolt. O. Gogin eitab artikli kirjutamist. Kostjad ei tõendanud väidetavaid hageja sõnu Loksa elanike vähekultuursuse kohta. Hageja nõue avaldatud ebaõigete andmete ümberlükkamiseks on põhjendatud.

VII Väide O. Gogin „... lollitab inimesi levitades valeinformatsiooni, mis on vastupidine linnakogu istungite protokollis fikseerituga“ - Väidet tuleb hinnata artikli kontekstis. Artikli autorid tõid ära rea faktiväiteid ja kokkuvõtteks esitasid küsimuse, miks rahva valitud isikud lollitavad inimesi. Hinnang on antud linnavolikogus koalitsioonis olevatele saadikutele, arvestades artikli pealkirja, on selge, et ka O. Gogini kohta. Tegemist on artikli autorite väärtushinnanguga. Samas artiklis andsid kostjad hageja kohta veel järgmised väärtushinnangud: kas usaldada saab inimest, kes paistab silma lakkamatu agressiivsusega, on valmis alati ründama, ette heitma, solvavaid hinnanguid andma, laimavaid väljamõeldisi ja tõendamatu süüdistusi esitama, fakte moonutama, sealjuures maha vaikima teatud momente, millest tal ei ole kasulik rääkida?; Gogini deviis on lausvalede ja pooltõdede levitamine oma prestiiži tõstmiseks. Toodud väärtushinnangutes on kasutatud halvustava tähendusega väljendeid, mis teotavad hageja au ja kahjustavad hageja mainet. Kostjad esitasid kohtule Loksa avalikest väljaannetes eelnevalt ilmunud hageja artiklid, samuti valimisliidu Loksa Kodud ja volikogu opositsioonis oleva fraktsiooni avaldatud artiklid. Nendest nähtub, et hageja on sageli erinevates eluvaldkondades esinenud avalikult kriitiliste avaldustega ja kasutanud oma avaldustes äärmiselt kriitilisi ja halvustavaid hinnanguid. Hageja on avaliku elu tegelane. O. Gogin on olnud Loksa Linnavolikogu liige alates 2002.a, oli fraktsiooni Loksa Kodud esimees. Korraldas infolehe Vesti Loksa Kodu väljaandmist, kus avaldas ka oma artikleid. Hagejal volikogu liikmena on kohustused oma valijate (ka teiste linnaelanike) ees ja seetõttu on ta üldsuse kõrgendatud tähelepanu all. Volikogu liige peab arvestama võimalusega, et valijad (ka teiste erakondade toetajad) võivad tema tegevust kritiseerida ka põhjendamatuult. Hageja avaliku elu tegelasena peab oma avalikkuse huvi pälvida tegevuse raames taluma kriitikat enam kui mis tahes tavaline isik.

Tulenevalt VÕS § 1046 lg 1 teisest lausest ei ole hageja kohta ebakohaste väärtushinnangute avaldamisega tehtud kriitika õigusvastane.

Kohus tuvastas, et kostjad avaldasid Loksa Linnavalitsuse ametliku väljaandena ilmunud Loksa linnalehe „Loksa Elu“ 2004.a. nr 15 artikli „O. Gogini ja tema intriigid“, milles avaldasid hageja kohta tegelikkusele mittevastavaid andmeid. Hageja nõue, et kostjad samas väljaandes, omal kulul avaldaksid samal leheküljel ja samas suuruses teate, milles teataksid, et varemavaldatud andmed ei vasta tegelikkusele, on põhjendatud ja kuulub rahuldamisele. Hageja taotlus kohtu poolt vastava teksti kindlaksmääramiseks kuulub rahuldamisele. Selles tekstis au teotavate ebakohaste väärtushinnangute ümberlökkamist ei saa hageja nõuda, kuna selline informatsioon ei sisalda andmeid.

Kohus jättis kahju hüvitamise nõude rahuldamata. Hageja ei tõendanud, et tema maine langes ja tal esines kahju, mida oleks vaja rahaliselt kompenseerida. Tuleb arvestada ka hageja enda poliitilist tegevust volikogu liikmekandidaadina ja liikmena avalikkuse ees teiste isikute suhtes kriitiliste seisukohtade avaldamisel. Hageja pidi ette nägema, et tema kriitika objektiks olnud isikud võivad selliselt reageerida. Riigikohus asus tsiviilasjades nr 3-2-1-123-97 ja nr 3-2-1-11-04 seisukohale, et avaliku elu tegelase puhul on õigustatud üldsuse kõrgendatud huvi nii tema isiksuse kui ka tema poliitilise ja ametialase tegevuse vastu. Avaliku elu tegelase au riivamine võib kaasa tuua moraalse kahju üksnes siis, kui tema kohta avalikkusele esitatud ning tegelikkusele mittevastavatel andmetel põhinev informatsioon on selle isiku au ja hea nime suhtes eriti teotav. O. Gogini au riivamine on võimalik lugeda heastatuks kostjaid au teotavaid andmeid ümber lökkama kohustades.

Apellatsioonkaebuse põhjendused

Juri Badmajev, Oksana Golikova, Juri Grill, Zoja Ivanishkina, Antonina Ivashkova, Ljubov Karofeld, Valentina Kissil, Svetlana Kubekina, Tatjana Kutšinskaja, Inna Lankina, Arvo Liivamägi, Maret Maisto, Valentina Markelova, Valentina Mihno, Galina Nikitina, Jelena Nikitina, Tamara Nikolajeva, Larissa Plehhova, Margarita Prokopova, Niina Russanova, Jelena Mesevrja, Irina Štšukina, Hilleri Treisalt, Signe Vaht ja Irina Votintseva palusid appellatsioonkaebuses otsuse tühistada ulatuses, milles kohus tuvastas ebaõigete andmete avaldamise apellantide poolt ja kohustas apellante avaldama kohtuotsuse resolutiivosa p 2 Loksa linnalehes Loksa Elu, samuti osas, millega kohus jättis kohtukulud poolte endi kanda ning teha uue otsuse, millega jätta hagi rahuldamata ja kohtukulud hageja kanda. Artur Granström on kaasapellant TsMS § 639 lg 2 järgi.

Hageja muutis maakohtu menetluse jooksul korduvalt hagi eset. Viimaseks muudatuseks oli 28.05.2007 kohtule esitatud taotlus hagi eseme muutmiseks. Arvestades, et maakohtu menetluse lõppfaasis (28.05.2007) ei olnud hagi esemeks kostjate kohustamine lükata ümber venekeelses artiklis avaldatud lause, mille kohaselt „O. Gogin peab võimalikuks nõuda 85 000 krooni oma pojale, ühele vähestest võimekatest oma klubis“ ja eestikeelses artiklis avaldatud laused, mille kohaselt „võib-olla kasutas O. Gogin sööta sellepärast, et ei olnud kindel oma valimisprogrammis ja valimisnimekirja usaldusväärsuses“ ja „O. Gogini sõnul on Loksa elanikud vähekultuursed“, ületas kohus nõude piire, rikkudes TsMS § 439. Maakohtu otsuse resolutsioon on ebaseaduslik, puudub seaduslik alus kohustada kostjaid avaldama väiteid ümberlökkavat teksti väidete osas, mida nad ei avaldanud ja mille ümberlökkamist hagi ei nõutud. Kostjad ei avaldanud venekeelses artiklis lauset „O. Gogin peab võimalikuks nõuda 85 000 krooni oma pojale, ühele vähestest võimekatest oma klubis“. Hagi esemeks ei olnud eeltoodud lauses olevate faktiväidete ümberlökkamine vene keeles. Sama põhimõtte kohaldub ka eesti keeles avaldatule.

Puudub vaidlus, et vaidlusaluse artikli kirjutasiid kostjad vene keeles. Kostjatel puudub seos artikli tõlkimisega eesti keelde. Ebatäpse tõlke tõttu erinevad eesti- ja venekeelne artikkel üksteisest teatud

osades oluliselt, kohus pidi kostjate avaldatule hinnangut andes hindama vaid venekeelset artiklit. Kostjatel puudub vastutus eesti keelses artiklis avaldatud väidete, mis erinevad venekeelses artiklis avaldatust, tõele mittevastamise osas. Puudub faktiline ja õiguslik alus kohustada kostjaid avaldama mistahes teksti „Loksa Elu“ eestikeelses väljaandes. Kostjad ei ole väidete, mis eestikeelses artiklis erinevad venekeelses artiklis avaldatust, autoriks. Hageja esitas eestikeelsest artiklist tulenevate väidete ümberlukkamise osas hagi valede kostjate vastu ja kohus tegi ebaõige otsuse.

Maakohus hindas ebaõigesti tõendeid, mille tulemusena tegi kohus ebaõige otsuse. Kohus kohustas otsuses kostjaid avaldama lauseid „O. Gogin võttis võistlustele kaasa A. Leesmenti maleklubi õpilased, esitas need enda õpilaste pähe ja nii läksid ka rahalised auhinnad tema klubile“ ja „Vene kultuurikeskuse maletajate saavutused olid kirjutatud O. Gogini poolt klubi Olympic maletajate arvele“, ümberlukkava teksti. Puudub alus kohustada kostjaid ümber lükkama lauset, mis avaldati eestikeelses artiklis, sest kostjad ei ole avaldatud lause autoriks, tegemist on väljaande „Loksa Elu“ ebatäpse tõlkega. Venekeelses artiklis avaldatud lause „Vene kultuurikeskuse maletajate saavutused olid kirjutatud O. Gogini poolt klubi Olympic maletajate arvele“, vastab tõele ning selle ümberlukkamine ei ole põhjendatud. Hageja ei vaidlustanud kostjate väidet, et V. Solovjov ja I. Paholkov kuulusid A. Leesmenti juhitava maleringi liikmete hulka. Asjaolu, et mainitud isikud kuulusid varem ka maleklubi Olympic nimekirja, ei tähenda, et artikli kirjutamise ja avaldamise seisuga olid nad jätkuvalt maleklubi Olympic liikmed. Olukorras, kus A. Leesmenti maleringi maletajate tulemused on hageja tegevuse tulemusena omistatud maleklubile Olympic, on kostjate avaldatud seisukoht põhjendatud. Kostjate käsutuses oli info, mille kohaselt kuulusid V. Solovjov ja I. Paholkov A. Leesmenti maleringi nimekirja. Samuti oli kostjatele teada, et mainitud isikud olid hageja poolt võistlustele registreeritud maleklubi Olympic nimekirjas. Isegi kui ringkonnakohus asub seisukohale, et ka eestikeelse artikli autoriteks kostjad, tuleb maakohtu otsus tühistada osas, millega kohustati kostjaid ümber lükkama lauses: „O. Gogin võttis võistlustele kaasa A. Leesmenti maleklubi õpilased, esitas need enda õpilaste pähe ja nii läksid ka rahalised auhinnad tema klubile“ esitatud väide. I. Paholkov ja I. Solovjov kuulusid A. Leesmenti juhendatavasse maleringi; O. Gogin võttis I. Paholkovi ja I. Solovjovi võistlustele kaasa ja registreeris nad maleklubi Olympic nimekirjas – kohtule esitati tõendid, mille kohaselt hageja on maleklubi Olympic ainus seaduslik esindaja. Võistlustele registreerimise lehelt nähtub, et võistlustele registreerimine toimub ühtse nimekirja alusel, mille allkirjastab võistkonna (klubi) esindaja; Maleklubi Olympic sai 2002.a 854 kroonise preemia Spordiliidult Harjumaa Jõud. ka eestikeelses artiklis avaldatud väited vastavad tegelikkusele ning puudub alus nende ümberlukkamiseks.

Kostjad ei avaldanud väidet: „O. Gogin peab võimalikuks nõuda 85 000 krooni oma pojale, ühele vähestest võimekatest oma klubis“. Lause, mille kostjad avaldasid (venekeelses artiklis) oli: „tagasihoidlik hr Gogin, kes on üles kasvatanud ühe tšempioni (enda poja), peab võimalikuks nõuda maleklubi „Olympic“ finantseerimiseks samasugust summat, mis väljastati spordikeskusele, mida juhib J. Girill“. Puudub vaidlus, et kõik eeltoodud lauses esitatud faktiväited vastavad tõele. Väite: „O. Gogin peab võimalikuks nõuda 85 000 krooni oma pojale, ühele vähestest võimekatest oma klubis“ osas on tegemist ebatäpse tõlkega, puudub alus kostjate kohustamiseks antud lauset ümber lükata. Arvestades suure osa Maleklubi Olympic nimekirjas olevate isikute klubi tegevusest mitteosavõtmist, et hageja taotles Loksa linnavalitsuselt 83 000 krooni ja asjaolu, et ainsaks häid tulemusi näidanud klubi maletajaks on hageja poeg, oli mõningane üldistus artiklis esitatud väite näol asjakohane, arvestades, et kostjate tegelikuks eesmärgiks oli avaldada kriitikat selle osas, kas 83 000 krooni linna eelarvest maleklubile taotlemine oli põhjendatud, kuna see oli võrdne Loksa Rahvaspordiklubi taotletud summadega. Kostjate tegelik seisukoht tuleneb üheselt venekeelsest artiklist. Kostjad esitasid kohtule dokumendi (tl 25), milles hageja kinnitas, et ta taotles 2004.a eelarvest Loksa Linnavalitsuselt 83 000 krooni Maleklubi Olympic toetamiseks. Maakohus asus ekslikult seisukohale, et ülaltoodud tõendis taotleski hageja nimetatud toetust. Tegelikuses nähtub

vaidlusalusest tõendist, et hageja oli toetust juba taotlenud 2004.a eelarvest. Seega pidi olema hageja taotlus esitatud juba 2003.a, enne 2004.a eelarve arutamist ehk enne vaidlusaluste artiklite ilmumist. Seega asus maakohus ekslikult seisukohale, et kostjad ei tõendanud hageja poolt maleklubile raha taotlemist enne 2004.a aprilli ning see tingis asjas ebaõige otsuse tegemise.

Väide, et hageja planeerib vene kooli sulgeda ja kasutada seda hoonet tervisekeskuse jaoks, vastab tegelikkusele ja puudub alus seda väidet ümberlukkava teksti avaldamiseks. Eeltoodud asjaolu tõele vastamise osas andis tunnistusi Värner Lootsmann, kes avaldas, et 2003.a toimunud koalitsiooniläbirääkimistel avaldas hageja, et tema hinnangul tuleks varem Loksa I Keskkooli juurde planeeritud ujula rajada hoopis Loksa Vene Gümnaasiumi juurde ja muuta see Loksa Tervisekeskuse üheks osaks. Tunnistaja ütlustest nähtub, et hageja väljendas soovi Loksa Vene Gümnaasium sulgeda. Hageja plaan rajada kooli asemele ujula, on üheselt tõlgendatav hageja sooviga sulgeda Loksa Vene Gümnaasium. Maakohtu otsus tuleb ülaltoodud väite ümberlukkamise kohustamise osas tühistada. Kostjad vaidlesid vastu eestikeelses artiklis avaldatud lause ümberlukkamise kohustusele, kuivõrd kostjad ei ole antud lause autoriks.

Lauses „O. Gogin kasutas valimistel sööta...saada hääli kingituste eest on vähemalt ebaetiline“ avaldatud faktiväidet ümberlukkava teksti avaldamine ei ole põhjendatud. Ka venekeelses artiklis avaldatud lause, mille kohaselt kasutas vastustaja valimistel sööta, ei kuulu ümberlukkamisele. Kohus ei põhjendanud, miks ta asus seisukohale, et väljend „valimistel sööda kasutamine“, jätab avalikkusele mulje, et valimistel sai ta oma hääled kingituste eest. Kostjad vaidlesid kohtu seisukohale vastu. Valimistel sööda kasutamine ei ole samastatav kingituste eest häälte saamisega. Kostjad ei avaldanud lauset, mille kohaselt vastustaja sai hääli kingituste eest ning maakohtu otsus tuleb tühistada osas, mis kohustab kostjaid ümber lükkama lause, mille kohaselt hageja kasutas valimistel sööta.

Maakohus luges tõele mittevastavaks faktiväiteks kostjate avaldatud lause, mille kohaselt „O. Gogini sõnul on Loksa elanikud vähekultuursed“. Maakohtu menetluse lõppfaasis ei olnud hagi esemeks kostjate kohustamine lükata ümber eestikeelses artiklis avaldatud ülaltoodud lause. Kohus ületas nõude piire ja rikkus TsMS § 439. Kohus tegi ebaõige otsuse, kohustades kostjaid avaldama ülaltoodut ümberlukkava teksti nii vene kui eesti keeles. Isegi, kui maakohtu otsus on formaalselt õige osas, millega kohustati kostjaid ülaltoodud lauset ümber lükkama venekeelselt, on otsus faktiliselt ebaõige. Väljaandes Loksa Klubi Uudised ilmus artikkel (tl 31), milles avaldati lause, mille kohaselt Loksal pole mure niivõrd selles, et Eesti kultuur surub maha Vene kultuuri, kuivõrd üldises kultuuri puudumises. Väljaannet Loksa Klubi Uudised toimetuse kolleegiumi kuuluvad Oleg Gogin, Mihkel Tiks ja Ilmi Ternovskaja (tl 32). Väljaande toimetuse kolleegium teostab järelvalvet väljaandes avaldatu üle. Eeltoodust tulenevalt oli kostjatel põhjendatud seisukoha tekkimine, mille kohaselt hageja peab Loksa elanikke ebakultuurseteks. Koosmõjus väljaandes Loksa Klubi Uudised avaldatu ja asjaoluga, et hageja hääletas vastu Loksale kultuurikeskuse 250-kohalise saali rajamisele, on põhjendatud kostjate hinnang, et hageja meelest on Loksa elanikud vähekultuursed. Eeltoodust tulenevalt ei ole põhjendatud kostjate kohustamine venekeelses artiklis avaldatu ümberlukkamiseks, mis puudutas hageja arvamust Loksa elanike kultuursuse osas.

Kostjad ei nõustunud maakohtu otsusega kohtukulude jaotamise osas. Kohtukulude nimekirja esitasid vaid kostjad. Hageja kohtukulude nimekirja ei esitanud ja loobus seetõttu kohtukulude väljamõistmise taotlusest. Kuivõrd hagi jäi enam kui 2/3 ulatuses rahuldamata, on põhjendatud kostjate kohtukulude väljamõistmine vastustajalt 2/3 ulatuses. Hagi esemeks oli kolm nõuet, millest kaks jäid kogu ulatuses rahuldamata ja üks rahuldati vaid osaliselt. Vastavalt kuni 31.12.2005 kehtinud TsMS § 60 lg-le 1 tuleb hagejalt kostjate kasuks välja mõista kohtukulud ulatuses, millises osas jäi hagi rahuldamata.

Vastus apellatsioonkaebusele

Oleg Gogin ei nõustunud apellatsioonkaebuse väidetega ja palus jätta selle rahuldamata.

Ringkonnakohtu otsuse põhjendused

Kolleegium, ära kuulanud pooled ja tutvunud asja materjalidega, leiab, et apellatsioonkaebuse väited ei anna alust maakohthu otsuse tühistamiseks. TsMS § 657 lg 1 p 1 järgi tuleb maakohthu otsus jätta muutmata.

Maakohus jättis rahuldamata nõude mittevaralise kahju hüvitamiseks rahalise hüvitise väljamõistmiseks ja tuvastas, et hagi toodud väärtushinnangud ei ole õigusvastased. Apellatsioonimenetluses seda vaidlustatud ei ole. Samuti ei ole vaidlustatud maakohthu järeldust, mille kohaselt oli venekeelses artiklis kirjutatu: „...O. Gogin lollitab inimesi, levitades valeinformatsiooni, mis on vastupidine linnakogu istungite protokollis fikseerituga...“ autorite väärtushinnang ja kostjate poolt avaldatud faktiväite: „O. Gogin hääletas logopeedi lasteaias töötamise ja eesti keele tundide läbiviimise vastu, samuti õpetajate palgatõusu vastu“ ümberlukkamise nõue ei ole põhjendatud. Tulenevalt TsMS § 651 lg-st 1 kolleegium selles osas maakohthu otsust ei kontrolli.

Kuna kolleegium ühineb vaidlustatud osas maakohthu otsuse põhjendustega, siis tulenevalt TsMS § 654 lg-st 6 kolleegium maakohthu otsuse põhjendusi ei korda.

Kolleegium leiab, et maakohus on õigesti lahendanud hagi kostjate poolt avaldatud tegelikkusele mittevastavate andmete ümberlukkamiseks. Maakohus pidi TsMS § 436 lg-st 2 ja §-st 438 tulenevalt tuvastama, kas ja missuguses ulatuses sisaldasid kostjate poolt Loksa Linnavalitsuse ametlikus väljaandes „Loksa Elu“ 2004. a 15. numbris avaldatud nii eesti- kui venekeelne artikkel hageja au teotavaid väiteid ning kas oli tegemist faktiväidetega. Isiku au teotamine on võimalik VÕS § 1046 lg 1 järgi nii ebakohase väärtushinnanguga kui ka VÕS § 1047 lg 2 järgi tegelikkusele mittevastava asjaolu õigusvastase avaldamisega. Au teotav faktiväide on õigusvastane siis, kui see ei vasta tõele ning avaldaja ei ole väite vastavust tegelikkusele piisava hoolikusega kontrollinud.

VÕS § 1047 lg-te 2 ja 3 järgi pidid kostjad tõendama, et nende poolt esitatud väited vastavad tõele. Kolleegium märgib, et menetluse praeguses staadiumis, kus menetluse on jäänud ainult nõue ebaõigete andmete ümberlukkamiseks, on nõude rahuldamiseks VÕS § 1047 lg 4 alusel piisav, kui tuvastada, et avaldatud on ebaõiged andmeid. Seega VÕS § 1047 lg-te 1-3 järgi õigusvastasuse tuvastamine ei ole vajalik.

Ebaõige on apellandi väide, et maakohus on otsuses ületanud hagi piire. Hageja esitas 28.05.2007. a taotluse, mille sisust tulenevalt ei ole hageja muutnud hagi eset, vaid täpsustanud seda, määratledes, tähtaja, millal kostjad peavad ebaõiged andmed ümber lükkama ja millisel kujul peab olema teade selle kohta avaldatud. Hageja on määratlenud ka erineva teksti eesti- ja venekeelse väljaande jaoks. 07.09.2007. a toimunud kohtuistungil on hageja kohtule selgitanud (II köide lk 183), et ta annab kohtule õiguse muuta avaldatava teate sõnastust, kuid see peab olema sõnastatud selgelt ja otsus peab olema täidetav. Ka ringkonnakohtu istungil selgitas hageja, et ta andis kohtule õiguse täpsustada valesid väiteid ümberlukkava teksti sõnastust ja sama tekst võib olla nii eesti kui ka vene keeles avaldatu jaoks, kuna ka mõlemas keeles avaldatud kostjate artiklid oli sarnased ja vahe oli ainult tõlke nüanssides.

Apellatsioonkaebuse väide, et kostjad ei vastuta eestikeelses artiklis ilmunu eest, kuna neil puudub seos selle tõlkimisega ja nad ei ole eestikeelse artikli autoriteks, on esmakordselt esitatud asja

menetlemisel ringkonnakohtus. TsMS § 652 lg 4 järgi peab uue asjaolu ja tõendi esitamise lubatavust pool oma kaebuses või vastuses põhjendama ja kohtu nõudmisel põhistama. Apellandid ei ole uue vastuväite esitamist kaebuses põhjendanud. Eeltoodu tõttu jätab kolleegium apellantide väite tulenevalt TsMS § 652 lg 4 2. lausest tähelepanuta.

VÕS § 1047 lg 4 sätestab, et ebaõigete andmete avaldamise korral võib kannatanu andmete avaldamise eest vastutavalt isikult nõuda andmete ümberlükkamist või paranduse avaldamist avaldaja kulul, sõltumata sellest, kas andmete avaldamine oli õigusvastane.

Järgnevalt käsitleb kolleegium esitatud faktiväidete tõlevastavust, arvestades kostjate apellatsioonkaebuse väiteid.

Maakohus on õigesti tuvastanud, et eestikeelses artiklis avaldatud väide: „O. Gogin võttis võistlustele kaasa A. Leesmenti maleklubi õpilased, esitades neid enda õpilaste pähe ja nii läksid rahalised auhinnad tema klubile“ ja venekeelses artiklis avaldatud väide: „Vene kultuurikeskuse maletajate saavutused olid kirjutatud O. Gogini poolt klubi Olympic maletajate arvele“ on valed faktiväited. Maakohus on kontrollinud, et võistlustel esindasid klubi Olympic, mille tegevust juhib hageja, selle liikmed. Kostjad küll väitsid, et V.Solovjov ja I. Paholkov kuulusid A. Leesmenti maleringi nimekirja, kuid eeltoodu ei välista nende kuulumist ka maleklubi Olympic liikmete hulka. Apellantide väide, et eelmainitud maletajad on lahkunud klubi Olympic liikmete hulgast, on paljasõnaline ja tõendamata. Väidetele venekeelse ja eestikeelse artikli erinevuse kohta ja selle kohta, et kostjad ei vastuta eestikeelse artikli eest, on kolleegium eelnevalt vastanud.

Väide: „O. Gogin peab võimalikuks nõuda 85 000 krooni oma pojale, ühele vähestest võimekatest klubis“. Väide oli avaldatud eestikeelses väljaandes. Apellantide väite, et nad eestikeelse artikli eest ei vastuta, jätab kolleegium tähelepanuta. Maakohus on, arvestades artikli ilmumise aega 2004. a aprillikuus, õigesti leidnud, et 2004. a oktoobris rahataotluse esitamine ei tähenda, et linna eelarvest oleks taotletud maleklubile raha eraldamist 2004. aastaks. Seda, et O. Gogin oleks 2004. a eelarvest taotlenud 85 000 krooni eraldamist, ei tulene ka apellantide poolt viidatud maleklubi Olympic tegevusprogrammist 2005-2008 (II köide tlk 25). Seega oli õige maakohtu järeldus, et tegemist on ebaõige faktiväitega.

Väide: „Vene kooli planeerib O. Gogin üldse sulgeda, planeerides siia tervisekeskuse ühte osa, õpilased viiakse aga üle Loksa I Keskkooli õhtusesse vahetusse, jättes nad ilma huviringidest ja lisaainetest“ ning samasisuline väide venekeelses lehes: „Tegelikult planeerib O. Gogin sulgeda vene kooli ja kasutada seda hoonet tervisekeskuse jaoks“ on faktiväide ja maakohus on õigesti tuvastanud, et kostjad ei ole tõendanud selle tõlevastavust. Õige on maakohtu järeldus, et tunnistaja V. Lootsmanni ütlustest ei tulene, et kostjate poolt avaldatu on õige. V. Lootsmann selgitas, et O. Gogin oli koalitsiooniläbirääkimistel seisukohal, et vene kool likvideerub tulevikus, kuna minnakse üle eesti õppekeelele, kuid tahet kooli sulgemiseks hageja väljendanud ei ole. Samuti ei ole hageja väljendanud soovi rajada vene kooli asemele ujula, nagu väitsid apellandid kaebuses. Tulenevalt tunnistajate V. Lootsmanni ja J. Pööri ütlustest oli 2003. a arutusel, kuhu ujula rajada, kuid seda, et hageja soovis selle rajada vene kooli asemele, tunnistajate ütlustest ei tulene.

Väide: „O. Gogin kasutas valimistel sööta ... saada häáli kingituste eest on vähemalt ebaeetiline“. Kolleegiumi arvates tuleneb eeltoodud väitest, et O. Gogin on teinud valimistel häälte saamiseks kingitusi, mis on käsitatav faktiväitena. Venekeelses lehes väljendatu kohaselt kasutas O. Gogin valimistel „sööta“, kuna ei olnud kindel oma programmis. Maakohus on väiteid õigesti tõlgendanud ja leidnud, et valmistel kingituste („sööda“) eest häälte saamine on faktiväide, mille tegelikkusele vastavust pidid kostjad tõendama. Kostjad seda teinud ei ole, mistõttu oli hageja nõue avaldatu

ümberlukkamiseks põhjendatud.

Väide: „O. Gogini sõnul on Loksas inimesed vähekultuursed“. Väide sisaldus lauses „Hr. Gogin arvab, et 250-kohaline saal – s.o. luksus tema sõnul meie vähekultuurse elanikkonna jaoks“. Faktiiväiteks tuleb lugeda artiklis avaldatu, mille kohaselt on hageja väitnud, et Loksas linna elanikkond on vähekultuurne. Kostjate poolt tõendina esitatud artikkel väljaandes „Loksas klubi uudised“ ei tõenda, et O. Gogin on seal avaldanud arvamust Loksas elanike kohta, kuna artiklist ei ole võimalik kindlaks teha selle autorit. Asjaolu, et väljaande „Loksas klubi uudised“ toimetusse kuulub ka hageja, ei tähenda, et hageja oleks väitnud, et Loksas elanikud on vähekultuursed. Sellist järeldust ei saa teha ka koosmõjus asjaoluga, et hageja hääletas vastu Loksas kultuurikeskuse 250-kohalise saali rajamisele. Maakohus ei ole ületanud nõude piire, kohustades kostjaid avaldama eeltoodud faktiiväidet ümberlukkava teate eestikeelses väljaandes. Kolleegium on eelnevalt käsitlenud hagi esemega seonduvat ja seda täiendavalt ei korda.

Kolleegium leiab, et maakohus on kohtukulud jaganud õigesti. Tulenevalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse seadustiku rakendamise seaduse §-st 3 tuleb menetluskulude jaotamisele ja kindlaksmääramisele kohaldada enne 31.12.2005 kehtinud seadust. Kuni 31.12.2005 kehtinud TsMS § 60 lg 1 kohaselt hagi osalisel rahuldamisel võib kohus jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda. Arvestades vaidluse olemust ja hagi osalist rahuldamist, on maakohus õigesti jätnud kohtukulud poolte kanda. Põhjendatud ei ole apellantide käsitlus, mille kohaselt oleks tulnud 2/3 nende kohtukuludest välja mõista hagejalt. TsMS § 60 lg 1 andis maakohtule kaalutusõiguse hagi osalisel rahuldamisel jätta kohtukulud poolte kanda. Arvestades esitatud nõudeid ja asja menetlust, oli põhjendatud jätta kohtukulud poolte endi kanda.

Vastustaja on palunud välja mõista apellatsioonistmes kantud kulu õigusabile summas 9 000 krooni ja vastustaja enda sõidukulud kohtuistungile summas 500 krooni. Kuni 31.12.2005 kehtinud TsMS § 60 lg-te 1 ja 8 järgi tuleb seoses apellatsioonkaebuse rahuldamata jätmisega vastustaja kohtukulud välja mõista solidaarselt apellantidelt, välja arvatud Artur Granström, kuna tema ei ole apellatsioonkaebust esitanud, vaid kaasati menetlusse kaasapellandina TsMS § 639 lg 2 järgi. TsMS § 61 lg 1 p 2 järgi tuleb välja mõista vajalikud ja põhjendatud kulud õigusabile. Vastustajat esindas apellatsioonimenetluses lepinguline esindaja Aleksei Smelov, kes on koostanud ka vastuse apellatsioonkaebusele. Kolleegiumi arvates on arvestades asja mahtu ja keerukust õigusabile kulutatu põhjendatud ja kuulub väljamõistmisele. Kuni 31.12.2005 kehtinud TsMS § 46 p 2 järgi on kohtukulu asja läbivaatamiskulu ja § 52 p 7 järgi on asja läbivaatamiskuluks poole sõidukulu. Kuna vastustaja elab Loksas ja ta osales kahel kohtuistungil, siis on kulutšekkidega tõendatud sõidukulu summas 500 krooni põhjendatud ja ning kuulub väljamõistmisele apellantidelt. Kokku tuleb välja mõista kohtukulu 9 500 krooni.

Ülle Jänes

Margo Klaar

Urmas Reinola